

pa se je izcimila in ukoreninila v toliko družih narodnih misel in vera, da bo Bog enkrat v Jozafatovi dolini vse ljudi sodil, ne vém povedati. Tudi Mahomedovi nasledovavci verujejo, da dolina Jožafat je poslednje občno sodnišče, saj za prerokove verne; in na jugo-izhodni strani zlatih vrat sterli nek okrogel kamen kakor top iz mestnega ozidja, in Mahomedani terdijo, da bo Mahomed na-njem stal ali sedel, ko bo v dolini zbrane verne sodil.

Omenjene zlate vrata, najlepše v Jeruzalemu, ki so pa sedaj zavolj zgorej v misel vzete vraže ali iz kakega družega uzroka zazidane, so tiste, skozi ktere je imel Jezus cvetno nedeljo slovesni uhod v nehvaležno mesto. O, kako obudujejo tudi te vrata človeka k mnogoverstnemu premišljevanju! Tù vidiš množico ljudstva, ki nebeškega učitelja spremlja, mu po poti lastne oblačila razgrinja, z drevesnimi, zlasti palmovimi vejami v rokah radostno in veselo upije: „Hozana sinu Davidovemu!“ — Pet dni pozneje pa jim ravno ta nebeški učitelj ni več družega ko slepar in zapeljivec! — Pred Pilatovim poslopjem se ne čuje družega ko „proč ž njim! križaj ga, križaj ga!“ — Tak je svet, prijatelj moj! in kdor se na-nj zanese, sam sebe slepari. Brez Boga je vse nečimerno in prazno.

Ko od mestnega ozidja po stermem bregu v Jozafatovo dolino grémo, pridemo na neke kamnite tla terdega belega kamna. Tù so Judje sv. Štefana, prvega mučenca, kamnjali. Sveti mučenec je bil poln milosti in svetega Duha, in po pravici je djal Judom (act. Apost. cap. VII.): „Terdovratni in neobrezanih sere in ušes, vedno se ustavljate svetemu Duhu, kakor očetje vaši, tako tudi vi. Kterega prerokov niso preganjali očetje vaši? In morili so tiste, ki so prerokovali prihod Pravičnega, kterega izdajavci in morivci ste vi sedaj bili. Zakaj postavite ste prejeli po naredbi angeljev, pa je ne deržali. — Ko so pa to slišali, so se togotili v sercu in z zobmi škripali zoper njega. Ker je bil pa poln svetega Duha, je gledal v nebo in vidil čast Božjo in Jezusa stoječega na desni Božji. In je djal: Glejte, vidim nebo odperto, in sina človekovega na desni Božji. Zaupili pa so z velikim glasom, in si ušesa zatisnili, in vsi kmali na-nj planili. In so ga tirali iz mesta in s kamnjem pobijali: in priče so položile oblačila svoje k nogam mladenčca, ki mu je bilo ime Savl. In so kamnjevali Štefana, ki je klical rekoč: Gospod Jezus, sprejmi dušo mojo! Poklekni pa je upil z velikim glasom rekoč: Gospod, ne šteje jim tega za greh. In ko je to izrekel, je zaspal v Gospodu.“ — Kdor iz ljubezni do Gospoda preganjanje terpi in za sovražnike svoje tako iskreno moli, je pravi učenec Gospodov, resnično poln vere in milosti in svetega Duha!

Tù blizo, pa nekoliko v stran in niže, kažejo drugi kamen, na katerem je nek sedel Savl, pozneje apostelj narodov, varovaje oblačila krutih kamnjevavcov.

Je pa dolina „Jozafat“ med hribom „Moria“ in med oljsko goro. Moria jo obdaja na zahodni, oljska gora pa na izhodni strani. Oba hriba sta bila nekdanj Gospodu jako ljuba in draga; hrib Moria je napolnil z vsim svojim veličanstvom, ko je Salomon tempelj posvečeval; iz oljske gore pa se je vernil po doveršeni nalogi na zemlji k Očetu v nebesa. — Vsa dolina, kakor tudi podnožje obéh hribov je polna grobov iz vseh vekov, in še dan današnji hodijo premožni judje od vseh štirih strani sveta v Jeruzalem, ter si kupujejo od ptujcov za težke dnarje pest zemlje svojih dedov, da saj po smerti v ti jim toliko dragi dolini mirno počivajo, ker je prišla kerv Gospodova čez-nje in čez njih otroke, da so iz drage domovine za vselej pregnani.

Dolina ta pa ni tako globoka, ne tako dolga in široka, kakor ljudje, ki je niso nikdar vidili, sploh menijo. Gotovo je bila nekdanj veliko globokeja, ko je sedaj; zakaj ruša in mnogoverstna šara tolikokrat razdjanega mesta je povzdignila vse doline ne le v mestu, ampak tudi v bližnji okolici

okrog mesta, kakor je griče, na katerih Jeruzalem stoji, dokaj znižala. — Kar pa se tiče dolgosti, sega Jozafatova dolina le četert ure od severja naravnost proti jugu, pa le za strelaj na široko. Iz tega vsak lahko vidi, da je v resnici veliko manjša, kakor se navadno misli. — Kje bomo tedaj stali pri poslednji občni sodbi? bo tù menda marsikdo prašal. O tem se nočem pričkat, dasiravno mi je znano, da, ko bomo ustali, se bomo tudi spremenili. Prerok Joel pravi: „Naj ustanejo in naj se napotijo narodi v dolino Jozafat; zakaj tam bom sedel in sodil narode okrog.“ — Po katoliški veri ima vsaki katoličan terdno verovati, da bo Bog enkrat vse ljudi vkup pravično sodil; ali bo pa ravno Jozafatova dolina poslednje sodnišče ali ne, ne spada v katoliško vero.

Nekdanj je utegnila Jozafatova dolina, dokler je še potok Cedron po nji tekel, tudi prav prijetna in ugodna biti, zlasti potem, ko je bil Salomon cedrov iz Libana po nji nasadil. Dan današnji pa ni ne cedrov ne potoka več, ampak cela dolina je, razun mrtvaških grobov, vsa prazna in gola; le sèm ter tjà raste še kakošna oljka in smokva.

(Dalje sledi.)

Še nekaj: zakaj je Kras puščava?

Mnogo vzrokov, zakaj je Kras ogolel, je bilo že razloženih; naj posnamemo iz prijateljskega pisma še sledeče doslej ne omenjeno:

V več krajih ilirskega Primorja, zlasti po večjem kosu Krasa dozdej ni nikacih gruntnih bukev, iz katerih bi lastninske, zastavne ali služne pravice bile očitne. Ondot se toraj zemljišča ne morejo zastavljati za dnarje na posodo vzete, in posodivec ali upnik si ne more dobiti varnosti s tem, da bi svojo pravico vpisal na dolžnikovo posestvo — v gruntne bukve. Kako si tedaj po navadi o tem pomagajo? Sklepajo se po Krasu prodaje na rešilo (Verkauf mit dem Vorbehalte des Wiederkaufes).*)

Dolžnik (prodavec) prodá namreč upniku ali posodniku (kupcu kako zemljišče, kako njivo za posojeni dnar (kupšino) in sicer s tem pogojem, da, če bi dolžnik upniku kupšine (ki je v resnici dolg), v postavljenem času ne opravil, prejde last prodanega zemljiša v polno kupcovo (upnikovo) last. — Vidi se torej, da je to le pogodba na videz, in nasledki tega ravnanja so toliko škodljiviši, ker je rešilna pravica zgolj osebna pravica, ki neha po smrti tistega, ki jo je v pogodbi dobil.

Še mnogo škodljiviše pa so take pogodbe za kmetijstvo, kajti kupec ali upnik si pri tem izgovori: ali da bo namesti letne obresti ali činža kupljeno posestvo užival ali pa da ima dolžnik v posesti prodanega zemljiša ostati in upniku letne obresti plačevati. Če je prvo, upnik prevzetega posestva ne varuje (ne šona), marveč skuša iz njega največ korist vsako leto izmolsti; — če je pa drugo, in če dolžnik že naprej vé, da ne bo mogel zemljiša rešiti, ne gleda na drugo, kakor kako bi vsako ljubo reč, vsak germič v dnar spreobrnil, da bi po pretekli dôbi oderto in ogoljeno pustoto prepustil svojemu upniku.

Kratkočasno berilo.

Boljarka.

Na izhodni strani ogerskega Banata, kjer mogočna Donava naše dežele loči od Turčije, se gore od obeh strani tako stiskajo, da se bučeči valovi dereče reke komaj med njimi vijejo, ter s strašnim bobnjenjem proti sinjemu morju valijo. Po verhu teh orjaških pečinastih gor razprostirajo

*) Na Krasu se sploh govori: „na rešilo dati“, „na rešilo prodati“, „grunt rešiti“, „rešilno pismo.“ Po tem bi se tudi dala popraviti §§. 1068 in 1070 slovenske prestave občnega državljanskega zakonika.